

Skattedirektoratet

Saksbehandler
Jan Kraugerud

Deres dato
9 juli 2003

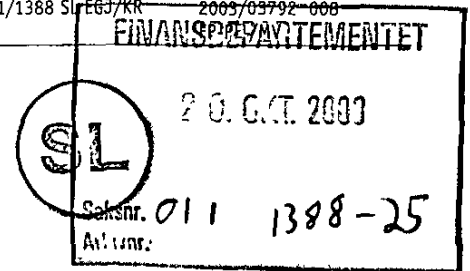
Vår dato
15 oktober 2003

Telefon
22 07 74 23

Deres referanse
01/1388 SL/EGJ/KR

Vår referanse
2003/03792-008

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Høring – forslag til endring av ligningsloven § 6-4 og merverdiavgiftsloven § 48 om lignings- og avgiftsmyndighetenes adgang til å kreve kontrollopplysninger fra banker m.m.

Vi viser til Deres brev av 9 juli 2003, hvor vi blir bedt om å gi våre merknader til Finansdepartementets forslag til endring av ligningsloven § 6-4 og merverdiavgiftsloven § 48 om lignings- og avgiftsmyndighetenes adgang til å kreve kontrollopplysninger fra banker m m.

1. Utkast til ny ligningslov § 6-4 nr. 2

I utkastet til ny lovtekst er det i § 6-4 nr. 2, 1 pkt brukt uttrykket "uoppfordret" Uttrykket er hentet fra forskrift av 22. desember 1992 nr 1190 hvor det fremgår av § 1 at banker mv "uoppfordret" skal gi oppgaver etter reglene i forskriften

I lignl § 6-4 nr 4 som i utkastet blir ny nr 5, brukes begrepet "ukrevet" Dette begrepet er også benyttet i lignl § 6-2 nr 1, § 6-3 nr 4 og 5, § 6-5 nr 1, § 6-7, § 6-8 nr 1 og 2, § 6-9, § 6-10 nr 1 og 5, § 6-11 nr. 1, § 6-12 og § 6-17 nr 1 (sistnevnte bruker formen "ukrevd") Av hensyn til en enhetlig språkbruk i lovverket, bør uttrykket "uoppfordret" i lignl § 6-4 nr 2 erstattes med uttrykket "ukrevet"

2. Utkast til ny ligningslov § 6-4 nr. 3 og merverdiavgiftsloven § 48, 1. ledd - Opplysninger om hvem som disponerer en tredjemannskonto

I uttalelsen fra Sivilombudsmannen av 2 juli 1999 (ombudsmannens årsmelding 1999 s 250) fremgår det at A bl.a klaget over at Bærum ligningskontor under henvisning til ligningsloven § 6-4 nr 2 i forbindelse med ligningen av ham selv for 1996 hadde krevet at hans bankforbindelse fremla opplysninger om navnet på innehaver av en bankkonto som A hadde overført penger til fra egen konto, alle bevegelsene på denne tredjemannskontoen, og eventuelt hvem som disponerte den

Postadresse
Postboks 6300, Etterstad
0603 Oslo
skattedirektoratet@skatteetaten.no

Kontoradresse
Fredrik Selmersvei 4
Org nr 974761076

Sentralbord
22 07 70 00
Telefaks
22 07 71 08

Ombudsmannen konkluderte med at ligningsloven § 6-4 nr 2 ikke ga hjemmel for forespørselen, herunder hvem som disponerte tredjemannskontoen

Et spørsmål som reiser seg er om de lovendringene som er foreslått i lovutkastet (ny lignl § 6-4 nr 2 og mval § 48, 1. ledd) gir skatte- og avgiftsmyndighetene hjemmel til å kreve at banker etc gir opplysninger om hvem som disponerer tredjemannskonti

Innledningsvis nevnes at det etter direktoratets oppfatning vil være behov for en slik informasjon i visse tilfelle, f.eks. i forbindelse med avdekking av svart arbeid. A kan eksempelvis ha overført penger til en konto som oppgjør for svart arbeid og innehaveren av kontoen er kun en stråmann, mens den som har utført det svarte arbeidet er kontoens disposisjonshaver i tillegg til innehaveren av kontoen. For fullstendighetens skyld bemerkes at i de tilfellene hvor innskuddet ikke disponeres av den innskuddet lyder på (typisk i foreningssammenheng), pålegger forskrift 22. desember 1992 nr 1190 § 3 nr. 3, jf § 1 banker mv. en plikt til uoppfordret å gi opplysninger om hvem som disponerer innskuddskontoen

Vi kan ikke se at spørsmålet om innsynsrett mht hvem som disponerer en tredjemannskonto er drøftet i høringsnotatet.

For å undersøke om tilstrekkelig lovhjemmel foreligger, må vi se på de tilføyelser som er foreslått i lovteksten. Årsaken til dette, er at Sivilombudsmannen som nevnt konkluderte med at den någjeldende lovtekst ikke ga det nødvendige grunnlag for krav om innsynsrett mht hvem som disponerer en tredjemannskonto

I forslag til ny lovtekst er det inntatt et nytt 3. punktum i ny lignl § 6-4 nr 3 som lyder som følger.

"Opplysningsplikten etter første og annet punktum omfatter også opplysninger om underbilag og annen dokumentasjon til transaksjonene, herunder opplysninger om hvem som er parter i transaksjonene"

Forslaget til nytt 2. punktum i mval § 48, 1. ledd har identisk ordlyd, med unntak av at henvisningene av naturlige grunner er forskjellige.

Opplysningsplikten er iht. bestemmelsene knyttet opp til "transaksjonene". Etter vår vurdering, er det derfor tvilsomt om generelle opplysninger om hvem som disponerer en tredjemannskonto kan kreves med hjemmel i henholdsvis nytt 2. og 3. punktum i bestemmelsene.

Det kan hevdes at denne problemstillingen kun er av teoretisk interesse, da bestemmelsene gir hjemmel for å kreve innsyn i underbilagene til transaksjonene. Det vil fremgå av underskriftene på underbilagene hvem som faktisk har disponert tredjemannskontoen. Det bemerkes til dette at man i visse tilfelle ikke vil få oversikt over hvem som har disposisjonsrett over kontoen ved å få innsyn i underbilag. Det gjelder f.eks. de tilfellene hvor det på angjeldende tidspunkt kun er foretatt overføringer av beløp til kontoen (foreløpig ingen

uttak), eller dersom kontoen disponeres av flere personer i tillegg til kontohaver, og en eller flere av disse foreløpig ikke har benyttet seg av sin disposisjonsrett

Dersom også departementet finner at det er behov for innsynsrett på generelt grunnlag mht hvem som disponerer en tredjemannskonto, bør hjemmelen for dette etter vår vurdering inntas i lovteksten. Det vises for så vidt til hensynet til legalitetsprinsippet og bankenes opplysningsplikt som er omtalt i punkt 2.6 i høringsnotatet (s. 11). Dersom departementet finner at hjemmelsgrunnlaget er tilstrekkelig basert på den foreslåtte lovtekst, bør spørsmålet etter direktoratets oppfatning uansett drøftes nærmere i forarbeidene

Forslag til ny lovtekst

- Lignl § 6-4 nr. 3, 3. punktum "Opplysningsplikten etter første og annet punktum omfatter også opplysninger om underbilag og annen dokumentasjon til transaksjonene, herunder opplysninger om hvem som er parter i transaksjonene, samt hvem som disponerer de konti som transaksjonene foretas mellom "
- Mval § 48, 1. ledd, 2. punktum. "Opplysningsplikten etter første punktum omfatter også opplysninger om underbilag og annen dokumentasjon til transaksjoner, herunder hvem som er parter i transaksjonene, samt hvem som disponerer de konti som transaksjonene foretas mellom "

3. Utkast til ny ligningslov § 6-4 nr. 5

Utkastet til ny lignl § 6-4 nr. 5 pålegger oppgavepliktige som nevnt i "nr. 3 og 4" ukrevet å gi opplysninger om kontonummer som er aktuelle for overføring av eventuelle tilgodebeløp etter skatteavregning

Etter direktoratets oppfatning bør det i ny nr. 5 henvises til "nr. 2" og ikke "nr. 3 og 4". Bakgrunnen for dette er at opplysningene iht. ny nr. 5 skal gis ukrevet. Tidligere fremkom det ikke av loven at visse oppgaver skulle gis ukrevet, dette fremkom av forskrift av 22. desember 1992 nr. 1190. I utkastet er plikten til å gi oppgave over innskuddskonti og lånekonti ukrevet inntatt i nr. 2, og det er følgelig naturlig å hen vise til denne også mht. andre opplysninger som skal gis ukrevet. I tillegg så er det bare i nr. 2 at pliktsubjektene eksplisitt er nevnt ("*(b)anker, forsikringsselskaper ..*")

En alternativ utforming av lovteksten, er at ny nr. 5 inkorporeres i nr. 2. Dermed er alle opplysningene som skal gis ukrevet av banker mv. inntatt i samme nummer av lignl § 6-4

4. Problemstillinger knyttet til fonds og aksjemeglere

I någældende § 6-4 nr. 2 er "fonds- og aksjemeglere" regnet opp blant de som er pliktige til å gi opplysninger etter denne bestemmelsen. Det har siden ligningsloven ble vedtatt i 1980 vært en betydelig utvikling på verdipapirområdet

Begrepet fonds- og aksjemeglere er ikke definert i ligningsloven Ligningsloven § 6-4 nr 2 svarer ifølge Ot prp nr 29 (1978-79) til dagældende skatteloven § 64 annet ledd Av forarbeidene til denne fremgår at opplysningsplikten var ment å skulle gjelde for alle som har som næringsvirksomhet å omsette eller delta i omsetningen eller forvaltningen av verdipapirer, jf Innstilling I fra Skattelovutvalget 1947 side 51 Bakgrunnen for bruken av begrepet "fonds- og aksjemeglere" kan ha vært midlertidig lov om fonds- og aktiemeglere av 14 august 1918 nr. 5 § 1 Den definisjon av begrepet fonds- og aksjemegler som der er inntatt, synes i hovedsak å samsvare med den nevnte forarbeider la til grunn

Midlertidig lov om fonds- og aktiemeglere ble opphevet i 1985 og erstattet av Lov 14. juni 1985 nr 61 om verdipapirhandel som i § 1 definerer verdipapirer. I § 2 er verdipapirhandel definert som "kjøp eller salg, samt markedsføring eller tegning, for egen eller fremmed regning av verdipapirer", fondsmegling som "den virksomhet å opptre mot godtgjørelse som mellommann ved verdipapirhandel" og fondsmeglerforetak som "aksjeselskap som driver fondsmegling eller banks fondsavdeling"

Lov 14 juni 1985 nr 61 er nå opphevet og erstattet av Lov 19 juni 1997 nr 79 om verdipapirhandel som i § 1-2 definerer *investeringstjenester, finansielle instrumenter og omsettelige verdipapirer* I § 1-3 defineres verdipapirforetak som "foretak som yter investeringstjenester" Verken i denne loven eller loven av 1985 er begrepet aksjemegler benyttet og fondsmegler er nå en tittel som (bare) kan benyttes av den som har gjennomført opplæring godkjent av bransjeorganisasjon utpekt av departementet, jf § 7-11 annet ledd. Meglerbetegnelsen er således ikke lenger knyttet til den virksomhetsutøvelse ligningsmyndighetene har behov for opplysninger om

På grunnlag av disse betydelige endringene i andre lover, oppstår spørsmålet om begrepet fonds- og aksjemegler fortsatt er dekkende for ligningslovens pliktsubjekt Det begrep i verdipapirhandelloven som nærmest tilsvarer fond- og aksjemeglere i tidligere lovgivning er **verdipapirforetak**, jf § 1-3 første ledd med henvisning til definisjonen av investeringstjeneste i § 1-2 første ledd Betegnelsen synes i hovedsak å tilsvare begrepet fondsmeglerforetak i lov 14 juni 1985 nr 61

Forskjellig begrepsbruk i ligningsloven og verdipapirhandelloven kan føre til at det oppstår tvil om rekkevidden av ligningslovens begrep "fonds- og aksjemeglere" Direktoratet anbefaler derfor at begrepsbruken i ligningsloven § 6-4 oppdateres slik at den igjen samsvarer med den terminologi som pliktsubjektene er fortrolig med fra finanslovgivningen. Endringen er ikke ment å innebære materielle endringer, men bare være en modernisering og klargjøring av bestemmelsen Forslag til endring av ligningsloven § 6-4 nr 2

"Banker, forsikringsselskaper, hypotek- og kredittforeninger, samvirkelag, spareforeninger, verdipapirforetak, advokater, finansieringsinstitusjon

I høringsnotatet er bankenes opplysningsplikt utførlig beskrevet. Så langt de samme forhold kan være aktuelt for de øvrige som har opplysningsplikt etter ligningsloven § 6-4 nr. 2, må denne beskrivelsen og presiseringen i lovteksten også gjelde disse.

I den senere tid har det kommet fram nye problemstillinger når det gjelder hvilke opplysninger som kan kreves og hos hvem de kan kreves. Det gjelder i første rekke innenfor verdipapirhandel. I en del tilfeller er meglerfunksjonen splittet opp i mer eller mindre sentrale deltjenester. Et aktuelt eksempel er at et foretak bare formidler avtale om kjøp av andeler i verdipapirfond, men slik at oppgjør skjer direkte mellom kunden og det aktuelle verdipapirfondet. Foretaket får provisjon fra fondet og krever ikke honorar fra kunden for bistanden med gjennomføringen av transaksjonen.

Som nevnt ovenfor går det fram av forarbeidene til bestemmelsen i ligningsloven § 6-4 nr. 2 at opplysningsplikten var ment å skulle gjelde for alle som har som næringsvirksomhet å omsette eller **delta i** omsetningen eller forvaltningen av verdipapirer, jf. Innstilling I fra Skattelovutvalget 1947 side 51. Slik bør det fortsatt være, særlig hensett til at oppsplitting av de ulike funksjonene synes mer og mer vanlig. Avgrensingen av opplysningsplikten vil følge av hvilke opplysninger likningsmyndighetene kan kreve. Har et verdipapirforetak for eksempel ikke midler til forvaltning for sine kunder, kan det ikke pålegges å gi opplysninger om slike midler. Skattedirektoratet legger imidlertid til grunn at det fra det foretak som formidler avtaler, kan kreves opplysninger om hvem det er formidlet kontrakter om handel av verdipapir mellom og innholdet i disse selv om foretaket ikke har mottatt penger på konto i eget navn i forbindelse med transaksjonen og oppjøret mellom kunden og fondet.

Norske verdipapirfond har etter ligningsloven § 6-5 nr. 1 plikt til ukrevet å gi opplysninger og også plikt til å gi ytterligere opplysninger på forespørsel om navngitte skattytere. I praksis vil det derfor bare være behov for å kreve slike opplysninger fra de som formidler eller på annen måte deltar i omsetning eller forvaltning av utenlandske fond. Oppsplittingen av meglerfunksjonene innebærer i økende grad internasjonal arbeids- og oppgavedeling. Ligningsmyndighetene bør i slike situasjoner fortsatt ha mulighet for å holde seg til hver enkelt aktør i tjenestekjeden og der innehente de pliktige opplysninger vedkommende har. Særlig viktig er dette når mellommannsfunksjonens forskjellige deloppgaver dels utøves i Norge, dels i utlandet.

Verdipapirhandelloven ses ikke som nevnte forarbeider til ligningsloven uttrykkelig å presisere at den får anvendelse på den som tar del i investeringstjenesten. Imidlertid omfatter begrepet verdipapirforetak etter ordlyden også den som yter investeringstjeneste som ikke krever særskilt godkjenning fra myndighetene, jf. verdipapirhandelloven § 7-1 tredje ledd og særlig nr. 3 som omhandler ordreformidling. I juridisk teori er dog reist spørsmål om ikke lovens ordlyd her er misvisende, idet det ikke har vært meningen å anvende lovens regler om verdipapirforetak på foretak som kun utøver slike konsesjonsfrie tjenester. Eventuell uklarhet som her kan oppstå i forhold til rekkevidden av opplysningsplikten i ligningsloven § 6-4 nr. 2, bør etter vår mening kunne ryddes av veien i merknadene til et eventuelt lovforslag. Fordi disse problemstillingene har fått ny aktualitet de senere år, kan det dessuten på mer generelt grunnlag være formålstjenlig å gi fornyet uttrykk for Skattelovutvalgets forutsetning om at

opplysningsplikten skal gjelde alle som deltar i mellommannsvirksomheten, således eksempelvis også foretak som yter konsesjonsfrie ordreforordningstjenester

Skattedirektoratet viser for øvrig til at Finansdepartementet i brev av 27 september 1994 vedrørende fastsettelse av Forskrift om grenseoverskridende tjenesteyting av utenlandsk investeringsforetak med hovedsete i annen stat innenfor EØS-området og som driver fondsmegling har uttalt følgende.

"Finansdepartementet bemerker for øvrig at det etter ligningsloven § 6-4 foreligger plikt for bl a fondsmeglere og andre som har penger til forvaltning, til etter krav fra ligningsmyndighetene å gi opplysninger om de midler de har til forvaltning Etter departementets oppfatning gjelder dette også utenlandske investeringsforetak for så vidt de har norske kunder."

Skattedirektoratet forstår dette slik at filial, avdeling og lignende i Norge av utenlandsk investeringsforetak også har plikt til å gi bestemte opplysninger uoppfordret, jf Forskrift 22 desember 1992 nr 1190 om Levering av ligningsoppgaver over innskudd og lån i banker, forsikringsselskaper m v , jf ligningsloven § 6-4 nr 3 Etter forslaget til nye bestemmelser vil denne plikten følge direkte av ligningsloven § 6-4 nr 2

I høringsnotatet punkt 2.6 *Legalitetsprinsippet, personvern hensyn, bankenes opplysningsplikt* er det vist til at skattemyndighetene har taushetsplikt for mottatte kontrollopplysninger fra bankene. I forbindelse med personopplysningslovens ikrafttredelse utredet Skattedirektoratet hvilken betydning loven får for skatteetatens behandling av personopplysninger

Skatteetatens målsetting for arbeidet med informasjonssikkerhet er å oppnå tilfredsstillende beskyttelse av etatens informasjon m h t konfidensialitet, integritet/kvalitet og tilgjengelighet Sikkerhetsstrategier/politikk som brukes for å oppnå disse målsettingene, fremgår av Skatteetatens bestemmelser om informasjonssikkerhet – strategi, politikk og standarder for informasjonssikkerhet i skatteetaten (SPS) Skattedirektoratet arbeider kontinuerlig med å forbedre sikkerheten i etaten og vil fortsette arbeidet med å heve nivået på informasjonssikkerheten i Skatteetaten, samt ajourføre og videreutvikle styrende dokumentasjon for informasjonssikkerhet Det vil også bli foretatt mer omfattende risikovurderinger, risikoanalyser, sårbarhetsanalyser og revisjoner

Vennlig hilsen

Lars Nilsen
Avdelingsdirektør
Avdeling Person

Anita Grini